

dr hab. Jana Pieriegud, prof. SGH
Kolegium Zarządzania i Finansów
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

R E C E N Z J A

pracy naukowej pt. *The Digital Urban Challenge: Intelligent Response and Smart Governance of Cities* wskazanej jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego oraz innych osiągnięć naukowych, badawczych, organizacyjnych i dydaktyczno-popularyzatorskich dr Karimy Kourtit

1. Podstawowe informacje o Kandydatce

Karima Kourtit posiada stopień doktora w dziedzinie nauk o ziemi w zakresie geografii (specjalność: geografia społeczno-ekonomiczna), który został nadany 30 czerwca 2015 r. uchwałą Rady Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Kandydatka uzyskała również stopień doktora w dziedzinie nauk ekonomicznych (specjalność: ekonomia przestrzenna), który został nadany 25 czerwca 2014 r. przez Vrije Universiteit (Amsterdam, Niderlandy)¹. **Wymóg posiadania stopnia doktora postawiony w art. 219 ust.1 pkt. 1) Ustawy jest spełniony.**

Po uzyskaniu stopnia doktora, w latach 2015-2017 Kandydatka była zatrudniona na stanowisku *post-doc researcher* w Katedrze Planowania Miast i Środowiska w Królewskim Instytucie Technologicznym w Sztokholmie (*Department of Urban Planning and Environment, School of Architecture and Built Environment, KTH, Royal Institute of Technology*). W latach 2017-2018 pracowała jako *senior researcher* w Katedrze Geografii Społecznej i Ekonomicznej na Uniwersytecie Uppsala (Szwecja) (*Department of Social and Economic Geography, Uppsala University*). W latach 2017-2019 Kandydatka była kierownikiem Katedry Inteligentnych Miast (*Department of Smart Cities*) w Jheronimus Academy of Data Science (JADS, 's-Hertogenbosch, Niderlandy). W momencie składania wniosku habilitacyjnego (maj 2020 r.) Kandydatka pracowała w Open University (OU, Heerlen, Niderlandy), gdzie od kwietnia 2020 r. pełniła funkcję kierownika Katedry Inteligentnych Miast i Analiz Danych (*Head of the Division Smart Cities and Urban Analytics*)².

¹ W załączonej dokumentacji brak jest tłumaczenia dyplomu doktorskiego na język polski lub angielski.

² Ze względu na liczne nieścisłości w dokumentacji złożonej w języku polskim wynikające z tłumaczenia z języka oryginalnego jednoznaczne wskazanie zajmowanych stanowisk jest utrudnione. Na przykład, zawarte w dokumentacji na s. 14 „*Head of Division*” jest prawdopodobnie w polskim systemie szkolnictwa wyższego odpowiednikiem funkcji „kierownik katedry”, a nie „kierownik wydziału”, natomiast „*department*” jest katedrą, a nie wydziałem; również „*post-doc*” to nie jest „doktor habilitowany” (s. 14) lub „habilitacją” (s. 19).

Na podstawie załączonej dokumentacji stwierdzam, że Kandydatka nie ubiegała się wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

2. Podstawy formalne wykonania recenzji

Kryteria do oceny prowadzonego postępowania habilitacyjnego dr Karimy Kourtit zostały określone w art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.; dalej Ustawa).

Podstawę formalną sporządzenia niniejszej recenzji stanowi pismo Dyrektora Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk (IGiPZ PAN) nr RN-4811/4/20 z 8 marca 2021 r. prof. dr. hab. Jerzego Bańskiego informujące o powołaniu mnie przez Radę Doskonałości Naukowej (RDN) na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Karimy Kourtit wraz z następującymi załącznikami:

- pismo Sekretarza RDN nr Z.4000.40.2020.5.GS z 27 listopada 2020 r. skierowane do Dyrektora IGiPZ PAN informujące o wyznaczeniu części komisji habilitacyjnej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Karimy Kourtit;
- uchwała Rady Naukowej IGiPZ PAN nr 18/2020 z 16 z 16 grudnia 2020 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Karimy Kourtit;
- wymogi dotyczące sporządzenia recenzji zawarte w umowie o dzieło na recenzję nr 29/2021 z 26 marca 2021 r.;
- materiały dotyczące dorobku naukowego Kandydatki w języku polskim w wersji elektronicznej na nośniku pendrive, w tym:
 - 1) pismo przewodnie Kandydatki;
 - 2) wniosek wraz z załącznikami (łącznie 90 stron);
 - 3) monografia naukowa pt. *The Digital Urban Challenge: Intelligent Response and Smart Governance of Cities*, 2019 (przesłana również w wersji papierowej).

Należy podkreślić, że **przekazana przez Kandydatkę dokumentacja pozwala na przeprowadzenie oceny tylko części Jej dorobku**. Ze względu na to, że kariera naukowa Kandydatki przebiega w dużym stopniu poza Polską i nie posługuje się Ona językiem polskim, nie wszystkie wymogi ustawy zawarte w art. 219 zostały właściwie zinterpretowane i opisane. Nie wszystkie informacje w autoreferacie zostały przedstawione w przejrzysty sposób zgodnie z wzorem dokumentów opracowanych przez RDN. Kandydatka nie załączyła żadnych publikacji z Jej dorobku poza pozycją książkową. Ponadto, ze względu na potrzebę tłumaczenia dokumentacji na język polski dokumentacja zawiera szereg nieścisłości.

3. Ocena osiągnięć naukowych

3.1. Osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się w danym postępowaniu o nadaniu stopnia doktora habilitowanego (art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy)

Jako osiągnięcie naukowe stanowiące znaczący wkład w rozwój dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna dr Karima Kourtit we wniosku o przeprowadzenie postępowania (s. 5 dokumentacji) wskazała **książkę własnego autorstwa pt. *The Digital Urban Challenge: Intelligent Response and Smart Governance of Cities* (tłum. autorki: Cyfrowe miejskie wyzwanie: inteligentna odpowiedź i inteligentne zarządzanie miastami)**. Ta pozycja ukazała się w 2019 r. nakładem wydawnictwa Shaker Publishing.

Należy stwierdzić, że wskazana publikacja nie spełnia wymogów z art. 219 ust. 1. pkt 2a) Ustawy z następujących względów:

1. Nie można jej uznać za autorską monografię naukową, ponieważ za wyjątkiem pierwszego i ostatniego rozdziałów, które są wprowadzeniem i podsumowaniem, publikacja stanowi zbiór dwunastu opublikowanych wcześniej artykułów, z których dziesięć zostało przygotowanych we współautorstwie. Z formalnego punktu widzenia tworzą one cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych, który Kandydatka mogła wskazać jako główne osiągnięcie zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt. 2b) Ustawy. Co prawda, na s. 35-37 Kandydatka wskazuje artykuły składające się na książkę jako cykl publikacji, ale jest to kolejny błąd formalny (podwójne wskazywanie tych samych publikacji), wynikający z niewłaściwej interpretacji zapisów Ustawy: Ustawa daje możliwość wyboru przygotowania monografii lub cyklu publikacji.
2. Wydawnictwo Shaker Publishing w 2019 r. nie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2a).
3. Dodatkowo, umieszczona na s. 37-38 informacja dotycząca oryginalnych osiągnięć projektowych, konstrukcyjnych, technologicznych lub artystycznych nie jest adekwatna do wymogów z art. 219 ust. 1 pkt. 2c) Ustawy.

Reasumując, jeden z trzech podstawowych warunków określonych w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy nie został formalnie spełniony. Z tego względu szczegółowa merytoryczna ocena zgłoszonej książki nie została ujęta w recenzji.

3.2. Pozostałe osiągnięcia naukowe

Dorobek publikacyjny dr Karimy Kourtiti obejmuje łącznie 93 publikacje naukowe³. Kandydatka nie sporządziła zestawienia (np. w postaci tabeli), które ułatwiłoby podsumowanie Jej dorobku przed i po uzyskaniu stopnia doktora z podziałem na poszczególne rodzaje publikacji⁴. Według obliczeń recenzentki po uzyskaniu stopnia naukowego doktora w latach 2016-2020 Kandydatka przygotowała 70 publikacji naukowych, w tym:

- 36 artykułów⁵, z czego 4 jako autorka⁶;
- 15 rozdziałów w publikacjach książkowych – wszystkie we współautorstwie;
- była redaktorką 2 oraz współredaktorką 5 publikacji książkowych;
- była współredaktorką 12 specjalnych zeszytów naukowych.

Publikacje książkowe współredagowane z innymi naukowcami były wydane w takich wydawnictwach jak: Edward Elgar, Routledge, Palgrave Macmillan, Springer, natomiast publikacje pod samodzielną redakcją autorki – w wydawnictwie Shaker, które nie zostało ujęte w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe (ogłoszonym w komunikacie MNiSW).

Artykuły Kandydatki zostały opublikowane w międzynarodowych czasopismach z IF od 1.163 do 3.846, w tym w: *Journal of Regional Research* (IF 1.868) – 2 publikacje, *Regional Studies* (IF 2.729) – 1 publikacja, *Land Use Policy* (IF 3.573) – 2 publikacje, *Habitat International* (IF 3.846) – 1 publikacja i redakcja zeszytu⁷. Na s. 73 Kandydatka podaje informacje o łącznej liczbie cytowań 1875 oraz indeksie Hirscha 22, jednak nie jest jasne według której bazy. Mimo to wskaźniki publikacyjne na poziomie ilościowym (liczba publikacji i liczba cytowań) należy uznać za bardzo wysokie⁸.

Na podstawie artykułów zawartych w książce, tytułów pozostałych publikacji oraz informacji zawartych w autoreferacie można wywnioskować, że dorobek Kandydatki koncentrował się na obszarach badawczych związanych z: zrównoważonym rozwojem miast w dobie cyfryzacji, koncepcją inteligentnych miast, wykorzystaniu dużych zbiorów danych do monitorowania funkcjonowania miast, społecznymi aspektami funkcjonowania miast. Wymienione obszary badawcze mieszczą się w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki

³ Taka informacja jest podana na s. 25, chociaż po dodaniu poszczególnych typów publikacji wymienionych na tejże stronie daje to 95.

⁴ W zestawieniach na s. 67-70 publikacje nie zostały ponumerowane tylko wylistowane.

⁵ Z uwzględnieniem dwunastu artykułów, które zawarte są w załączonej publikacji książkowej.

⁶ Artykuł: Kourtiti, K., (2016), Super-Proximity and Spatial Development, *Journal of Regional Research*, 36 (36) 215-231 znalazł się dwa razy na liście publikacji na s. 66.

⁷ Recenzentce nie udało się zidentyfikować artykułów w dorobku Kandydatki opublikowanych w czasopiśmie „Science of the Total Environment” (IF 5.589), które zostało wymienione w tabeli na s. 72.

⁸ Informacja o liczbie punktów MNiSW nie została podana ze względu na to, że Kandydatka nie pracuje na uczelni wyższej w Polsce.

przestrzennej. W ostatnich latach Kandydatka zajmowała się także zagadnieniami związanymi ze strategicznym planowaniem oraz polityką zarządzania przestrzenią miejską z wykorzystaniem baz danych, kluczowych wskaźników (KPI) oraz pulpitów menedżerskich dla władz miejskich (*dashboards*). Są to zagadnienia również z zakresu zarządzania. Rola Kandydatki w przygotowaniu artykułów polegała na konceptualizacji badań, przygotowaniu metodyki badań, przeglądzie literatury, doborze narzędzi badawczych oraz formułowaniu wniosków.

Dr Karima Kourtiti brała udział jako koordynator lub/i wykonawca w kilkunastu projektach badawczych finansowanych m.in. z programów unijnych. Jest członkiem rady naukowej sześciu międzynarodowych czasopism. Aktywność w tym zakresie należy ocenić jako wysoką.

Do mocnych stron dorobku badawczego Kandydatki należy zaliczyć:

- aktualność tematyki związanej z wyzwaniami miast i regionów, w tym w kontekście cyfryzacji,
- interdyscyplinarność podejmowanych badań i łączenie wiedzy z różnych dyscyplin,
- współpracę w ramach zespołów badawczych,
- wysoką aktywność publikacyjną w międzynarodowych czasopismach,
- stosowanie metod ekonometrycznych i statystycznych,
- opracowywanie studiów przypadków miast we współpracy z administracją samorządową.

Wśród czynników, które obniżają wartość dorobku, należy zwrócić uwagę na:

- powtórzenia pojawiające się w publikacjach. Po uzyskaniu stopnia doktora na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Kandydatka kontynuowała badania m.in. nad koncepcją „*The New Urban World*” oraz „*The Urban Piazza*”, która była tematem Jej pracy doktorskiej⁹. W artykułach, które znalazły się w książce zgłoszonej do postępowania habilitacyjnego znajduje się wiele fragmentów, które są zawarte w tej rozprawie doktorskiej;
- dominacja artykułów wieloautorskich. Kandydatka opublikowała tylko 4 samodzielne artykuły oraz przygotowała 2 książki pod redakcją, które miały się ukazać w 2020 r. Mimo że w wielu publikacjach Kandydatka jest tzw. pierwszym autorem, wiele z publikacji powstały w ramach badań prowadzonych w zespole, co utrudnia obiektywną ocenę wiodącego wkładu Kandydatki;
- wyniki badań oparte na nieaktualnych danych statystycznych. Wyniki przeprowadzonych badań zawartych w artykułach składających się na zgłoszoną książkę, oparte są na danych, które kończą się rokiem 2015.

Kandydatka nie załączyła żadnych publikacji poza jedną książką, dlatego przeprowadzenie pełnej oceny merytorycznej osiągnięć naukowych nie było możliwe.

⁹ Praca doktorska podobnie jak zgłoszona w postępowaniu habilitacyjnym książka była zbiorem artykułów opublikowanych we współpracy z innymi naukowcami. Jest to podejście rzadko spotykane w Polsce.

4. Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej

Aktywność naukowa Kandydatki ma charakter międzynarodowy. Po obronie pracy doktorskiej dr Karima Kourtit przez trzy lata pracowała w KTH (Sztokholm, Szwecja), a także w niepełnym wymiarze godzin na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Była również kierownikiem laboratorium w centrum Inteligentnych Miast w JADS (Holandia). Od 2018 r. jest współpracownikiem Politechniki (UM6P) w Ben Guerir (Maroko), a od 2019 r. adiunktem w niepełnym wymiarze czasu pracy, Uniwersytet Aleksandra Jana Cuzy (Jassy, Rumunia). W ramach realizacji międzynarodowych projektów Kandydatka miała także zatrudnienie w różnych jednostkach naukowych i instytucjach. **Aktywność w tym zakresie należy uznać za istotną, spełniającą wymogi art. 219 ust. 1 pkt. 3) Ustawy.**

5. Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę

Dr Karima Kourtit, pracując w różnych jednostkach naukowych na stanowiskach badawczych, prowadziła kursy i wykłady gościnne dla studentów na różnych poziomach studiów. W latach 2015 – 2017 była koordynatorem i głównym wykładowcą kursu „Sieci miast” dla studentów zagranicznych w KTH (Sztokholm, Szwecja), będąc jednocześnie współpromotorem ok. 60 prac magisterskich rocznie. Od 2018 r. jest współpromotorem dwóch prac doktorskich w JADS (Niderlandy), a od 2019 r. prac magisterskich i doktorskich na Uniwersytecie Aleksandra Jana Cuzy (Jassy, Rumunia). **Działalność dydaktyczną Kandydatki na potrzeby niniejszego postępowania zasługuje na pozytywną ocenę.**

Kandydatka, będąc członkiem zespołu The Regional Science Academy, była współorganizatorem wielu międzynarodowych konferencji, warsztatów oraz sesji specjalnych z zakresu rozwoju miast i regionów, inteligentnych miast i analizy dużych zbiorów danych (w latach 2015-2019 łącznie ok. 18 spotkań). Wydarzenia te odbywały się w różnych krajach, m.in. w USA, Szwecji, Polsce, Włoszech. **Działalność organizacyjną należy ocenić pozytywnie.**

Kandydatka bardzo aktywnie angażowała się w popularyzację nauki. Odbyła wizyty badawcze na wielu uniwersytetach, m.in.: Uniwersytet Harvarda, Cambridge (USA); Uniwersytet Stanowy San Diego (USA); Uniwersytet Neapolitański im. Fryderyka II, Neapol (Włochy); Uniwersytet Stanowy Ohio, Columbus (USA); Uniwersytet w Splicie (Chorwacja); Uniwersytet Nova Gorica Wenecja, Wenecja (Włochy); Turyńska Szkoła Rozwoju, Międzynarodowe Centrum Szkoleń, Turyn (Włochy); Uniwersytet Adolfo Ibáñez, Viña del Mar, (Chili), Uniwersytet Tsukuba, Tsukuba (Japonia).

Dr Karima Kourtit brała również udział w wielu krajowych i międzynarodowych spotkaniach naukowych jako ekspert i prelegent, m.in. podczas wydarzeń organizowanych w ramach inicjatywy sieci

europejskich miast JPI Urban Europe ERA-NET, Rady Rozwoju Gospodarczego w Amsterdamie (EDBA), European Regional Science Conference (ERSA), sekcji japońskiej Regional Science Association International (JRSAI), Romanian Regional Science Association (RRSA), Pacific Regional Science Conference Organisation (PRSCO), Western Regional Science Association (WRSA), European Committee of the Regions, Moroccan Royal Institute for Strategic Studies (IRES). Kandydatka współpracowała także z wieloma międzynarodowymi organizacjami, takimi jak: Bank Światowy i OECD.

Działalność Kandydatki w zakresie popularyzacji nauki jest wyróżniająca.

Konkluzja

Po analizie przedstawionej dokumentacji stwierdzam, że mimo pozytywnej oceny kilku składowych elementów dorobku naukowego dr Karimy Kourtit, publikacja książkowa wskazana jako osiągnięcie stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej nie spełnia wymogów zawartych w art. 219 ust. 1 Ustawy. Ponadto, przekazana przez Kandydatkę dokumentacja pozwala na przeprowadzenie merytorycznej oceny tylko części dorobku naukowego.

W związku z powyższym, **ogólna moja ocena osiągnięć naukowych, badawczych, organizacyjnych i dydaktyczno-popularyzatorskich dr Karimy Kourtit w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego jest negatywna.**

Warszawa, 4.05.2021 r.

